

מסורת הש"ס

(א) [עירובין י"א:] (ב) [ירמיהו
הענין אמר רב אחא ור' יוחנן
עירובין י"א:] (ג) הרבים
דקדים י"א: (ד) דקדים
במזוזה כי אמר לנחמיה הסיד.
דקדים י"א: (ה) כס"י קצב סה,
דקדים י"א: (ו) [דברים כ"ג:] (ז) [למנו
מ:] (ח) מלאך ש"ך גע"ג
(ט) הלאך נחמיה דק"ג, י"א: (י) נ"י
חוס' ב"מ ק"ח ד"ה בגמלה,
(יא) בירושלמי דפ"ב דמגלה
נדר, דק"ג: (יב) עין מדרש,
(יג) ומשנ' דק"ג, ור"ע חוס'
יזמא י"א: ד"ה ש"ך.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עירובין י"א
סמ"א י"ל קודם ד"ה
אסתורא: (ב) ד"ה רגיל
וכי לית המדע היו באין
בזוהו פסח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אסתורא
חינו פוקם חיבור השוק
בו ע' יצומ דף קג ע"א:

לעני רש"י

קבילי"א [קביל"א], ויהי
הו י"ד.

מוסף רש"י

אבקא, חור ש"ר הילת
סוג כו [עירובין י"ב].

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

לג.

עין משפט נר מצוה

קמח א מ"י פ"ה מ"ה
תפילין ה"ל סמג
עשין כה כה טושי"ע י"ד סמן
רמ"פ ס"י:
קמח א מ"י פ"ה מ"ה י"א
סמן טושי"ע י"ד סמן
רמ"פ ס"י:
קמח א מ"י פ"ה מ"ה י"א
סמן טושי"ע ס"ה ס"ה:
קמח א מ"י פ"ה מ"ה י"א
סמן טושי"ע י"ד סמן
רמ"פ ס"י:
קמח א מ"י פ"ה מ"ה י"א
סמן טושי"ע י"ד סמן
רמ"פ ס"י:

שיטת מקובצת

(א) ע"ל ב"ה: (ב) חובות
בדמיון לקמן דקדים פסח
במזוזה נמחק: (ג) בתי בין בי
גברא לבי נשי: (ד) י"מ
שנכנסין: (ה) [הספין חבת
המזוזה:
בספין חזר הספין בבנין:
המדרש: בנסין באותו
פסח אבל אותו של בית לא
היה רגיל אלא פסח קטן היה
שעשה אצל קדמו ונסנס
בבנין אבל פסח אחר רגיל
היה בו לנסנס ויוצאין
ואצ"ע דמסרין בתי נסוח
ובתי מדרשו אצ"ע י"ח
במזוזה צריך לומר שיהיה
(לחמשי) [לחמשי] ב"ה.
חוס' אחרות: (ז) מלמטה
למעלה: (ח) חתך כ"י דמיימי
נמי דין תעשה ולא מן
העשוי: (ט) רוממו כרחוב. ועוד
אנו רואין מנהג יוקף על הבימה
וכן שחסי"א יוקף על הבימה
כל דבני עומדים וכשהוא
שוכב על הבימה הן יושבין
אלמא חשבינן לה כל זמן
שהוא יוקף שלא כדרך
מקומה: חוס' אחרות:
(י) מלבן. בשלמא לפר"ח
דמזוזה מושבכ ולא
זקופה לפר"ח צריך לחתוך
אחד מן הקנים לתחוב בתוכו
המזוזה אבל לפר"ח למה לו
לחתוך אינו צריך אלא
להנחית אצ"ע צריך אלא
שרי הקנה כולו לחלו י"ל
דמ"ס צריך לחתוך לפי
שהוא חסום בין קשר לקשר.
חוס' אחרות: (יא) ח"א. ואחר
לדג פנים: (יב) יושבין.
והעולם נהגו כרש"י. והרומה
לצאת ידי שיהיה יקבענה
מוטת כוח: (יד) מזוזה בבית
הכנסת: (טו) בפרק שלישי
דמגילה:

כתבה על שני דפין פסולת. פי' בקונטרס שהניח גיול חלק בין
דף לדף ולפירושו י"ל לישב דוחק (ו) הניחו בשני סיפין
אלא על צ' דפין בשני מחיצות קאמר כי הלא דפ"ב דסוטה (דף י"ח).
דלמך בשני דפין פסולה ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ויחיינו בשני
חמיות דומיא דגט בפ"ב דגיטין (דף י"ב)
(כ:) דעני רבא בין שטת לשיטת בין
מיצה למיזה מיהו ופר"ח מיוסף לי
דספר אחד אמר רחמנא ולא שנים
(ג) ספרים ומשני לא צריכא דמסורה
ועל כרחיך לא מייסיל לגט בשני דפין
במחיצה אחת דהא אמרינן בפרק
במלא דגיטין (דף פ"ו): שיר מקלמ
הגט וכתבו דגד השני כבר ולא
אמרינן דהוה בשני ספרים ופסול ויש
לדמות משום דגבי גט כמזב ספר
אזל בקוטה כמזב בספר דמשמע
בספר המעורר ומיוחד למעוטי צ'
דפין אפילו במחיצה אחת וצירושלמי
משמע דבשני עורות פסולין דפר"ח
ולמה לא מנינן שהספרים נכתבין
בשני עורות והתפילין ומזוזה אין
נכתבין אלא בעור א'. מ"ר:

ת"ל דשא ברישא. פי' בקונטרס
העמיד הסיפין מחילה שאל
לא כן ה"ל תעשה ולא מן העשוי
וקשה דהוה ליה למימר קצב סיפי
בירשא ועוד לקמן הוה ליה לאתמיני
גבי לא שט אלא שהעמיד ולבסוף
חמך כו' [א] ונראה לפרש דהאי ביתא
דגט ריש גלותא היינו כגון פיתחא
דגט גברי לבין נשי דסליק מינה
ומשום היכר צ"ר קאמר ליה תלי דשא
בירשא. מ"ר: **הא** דרבינא בביתא
הא דעבידא באסתורא. פי' בקונטרס
דסיכתא פסולה שחמוצה צפך כנגד
שחוחים כותל אסתורא מוקס
חיבור תסוק והרגל ומעומד הוא
כשירה והשתא בין מעומד בין מושבכ
מרווייהו מיקריין כמין נגר וקשיא
' לר"מ דמעומד לאו דרך כבוד הוא
ובקורת חמור קרי ליה כהמכור פירות

(ג"ב דף ק"א). וספר תורה ולוחות שצארו מושבכ ולא מעומד דרמנשע
בפ"ק דצנצא במלא (דף י"ד). אע"פ שהיו יכולין להניחו מעומד
דלארן [א] רוממו כרחוב ועוד אמרינן בקמון העמיד לה מלגן של קנים
חומך שפופרת ומניחה ואי מעומד יניחה בלחמך מן הקנים של מלגן
(א) וצ"כ פ"ר"מ כי סיקתא מעומד ימיומך המשכן הנעולות בלחך
פסולה כאסתורא הנחמן שזוק לרנזה בלע"ז קביל"א כשרה ומיחו
בפרק מלות חלילה (יבמות דף ק"ג). דלמרינן האי אסתורא עד ארעא
נמית על כרחין היינו עמס היורד מן השוק עד הרגל ולא קביל"א
ומיחו הא דלמך (ב) בפ"ב דמגילה ירושלמי צריך שיהא שמע שלה
רואה את הפתח אין ראה לפי' הקונטרס דלפירושו ר"מ י"ל לישב
כגון דשיטה אחרונה לזד רשות הרבים היא [א] ורשונה לזד פנים
והופך שמע לזד אויר הפתח וכן פירשית של תפילין נמי היא אור"מ
שמית מושבכ ולא מעומד ומיחו הא דלמרינן לקמן (דף ל"ד): כמז
על עור אחת והיטב בחרבצ בתיס ילא לא קשיא מדי דמעומד
נמי י"ל לישב וקשה לפי' ר"מ מהא דמיתא בתוספתא דלגלי שפופרת
שחמכה ונתן את זה המזוזה ואח"כ נתנה כותל ואח"כ קצב זה המזוזה בדרך קבלתה טמאה שלא
בדרך קבלתה טמאה משמע שהשפופרת סתומה מזה א' [א] ולפי' ר"מ דמפרש כמין נגר פסולה מעומד אזל מיישב כשירה מזה ב' בדרך קבלתה ויש
ליישב שהשפופרת פתוחה לאורכה [א] משני ראשיה סתומה ושלא בדרך קבלתה היינו דכפאה על פיה וצ"ע האי דקאמר כולוהו מזוזה דדי רבי
כמין נגר עדין משמע אכל שאר מזוזה דעלמא לא עבידא כמין נגר הלכך נראה צין לפי' ר"מ דלמרינא דשירה היינו
באלכסון לא שוכב ולא זקוף אי נמי כמין נון מחאה שוכב וממלא זקוף וכן פי' בקונטרס בלשון אחר אזל שאר מזוזה דעלמא לאו הכי
עדין אלא לפר"ח היין מיישב ולפי' הקונטרס מעומד ואומר ר"מ לא ולמד דהא מעשה בכל יום כשספר תורה עומד על הבימה הכל
עומדין וכששליח יציר מושיעו הכל יושבין. [א] מ"ר: **והא** ההוא פיתחא דהוה ב' רב הונא והוא ד"ה מזוזה. מתוך הלשון משמע דווקא
פתח הבית שהיה יולא ממנו לבית המדרש אכל פתח בית המדרש עצמו לא בעי מזוזה וצ"כ קמא דיומא (דף י"א): איכא פלוגתא
דמתיא יולא י"ה בתי כנסיות ובתי מדרשות שטמאין בנגעים מ"ל וצ"כ אשך לו הבית מי שמייחד לו בית מלאך
הא רבנן דפליגי לענין מזוזה [א] לבית הכנסת שאין זה דירה לחון הכנסת ובמסכת ברכות (דף מ"ו). נמי משמע דהלכה כמאן דפטר
גבי אבני ורבין דהוה אולי בצורחא וכי מנו לצי כששחא אחר ליה רבין לאצי ליעול מר אחר ליה עד השחא לאו מר אלא א"ל
הכי אמר רבי יוחנן אין מכבידן אלא בפתח שיש בו מזוזה יש בו מזוזה ס"ד אלא בפתח הראוי למזוזה משמע דפתח בית הכנסת
פטור וצירושלמי בפרק י"א שני דמגילה משמע דדי מדרשא דרבי חנינא היה בו מזוזה ומונחת כנגד כתיבתי של אדם. [א] מ"ר:
ומאי

בטפח הסמוך לרשות הרבים. [א] (כדלמך לקמן דקדים פגע במזוזה)
אם היה עובי החלל ד' טפחים או ה' כגון חומת אגנים יניחה בחלל
טפח הסמוך לר"ה דלמך לקמן [א] דקדים פגע במזוזה כי אחי
לבימה: **כמה דמריסין**. מן הבית טפי מעלי ויניחה במחוק קמ"ל:

על שני דפין. מחילה בדף זה והחיה
בדף זה: **בשני סיפין**. בשני מזוזות
של פתח: **ראויה לשני סיפין**. שהניח
גיול חלק בין דף לדף וראוין לחלק
לשמים חלה כאלן וחיה כאלן: **אבקא**.
אחור חור שבאסוקפה שאיר הדלת
סוגב צו: **היכי דמי**. האי הלך
אחר היכר צ"ר דרז יהודה: **כגון**
פסחא דפרי צ"י [א] **צי גברי וצי נשי**.
אדם שחולק צימו חלו לאשים
המחזירין בצימו וחלו לאשמו לעשות
מלאכתו בלגנע ויש פתח צין זו לו
ופתח לכל בית לר"ה ר' ואמרי לקמן
(דף ל"ד). מזוזה דרך ימין לציאה ולא
לציאה והכא בפתח שצין זו לו לא
יעניין הי' ליחשוב ציאה ויהי ליחשוב
ציאה אי ציאה מנחלי להאי ואי מנחלי
להאי אלא הלך אחר חור שבספק שאיר
הדלת סוגב צו הוה צ"ל שהחור צו
חשיב צימו ודך ימין [א] כשנכנסו צו
נומין מזוזה: **תלי דשי ברישא**.
העמיד [א] הסיפא בצנין תחלה ואח"כ
קבעיהו [א] המזוזות דגמרינן מציאת
דמתיב זה מעשה [א] ולא מן העשוי ואי
קבענא תחילה המזוזה [א] כסיפא והדר
הסיפא בצנין הוה ליה עשוי המזוזה
קוד' שתבא ליד מזה: **עשה כמין נגר**.

שקבעה ומתנה בספק
כנגד שחוחין תלמידי לעמוד בפניו
בכותל מה: **פסולה**.
דמתיב תחלה בחורין
בספק מה. נגר
קביל"א: **ההוא פתחא**
דעיל ביה רבי לבי
מדרשא. פתח קטן
היה לו לרבי אלא מקומו ונגנס ויאל צו
כדי שלא יטריח תלמידי לעמוד בפניו

אם יעבור לפניהם: **אסתורא**. [א] היינו מקום חיבור השוק והרגל
ומעומד הוא כזה כשירה: (א) **עבידא כסיכתא**. נגר כשל אומנים מה
פסול. ל"א אסתורא כי היכי דמקום חיבור השוק
ההוא היה השוק זקוף מלמעלה והרגל שוכב מה כן
והרגל למזוזה פתוחה ואולי ורשעה אחד זקוף: **רגיל**
הוא. רוב כנסתין לבית המדרש (ב) [א] בזוהו פתח:
הלך אחר הרגיל. אם יש צ' פתחים לאחד א' בזוהו פתח שרגיל ללאת
ולא יומר יניח המזוזה: **במחילה שליש העליון**. ימדוד מלמטה [א] שני
שלישי הפתח ולכשיכנס תמחילת שליש העליון יתן המזוזה: **מה קשירה**.
תפילין בגובה הראש כדלמרי' בזהו פירקא (דף ל"ד). מקום שמוחו של
חינוק רופס: **אף נסנית**. מזוזה בגובה הפתח. ומשמע סמוך לתקרת
הפתח יניחה ולא כשמואל דלמך תמחילת שליש העליון מלמטה
למעלה: [א] **למריסין**. כלומר יותר משלים לא ימריסין מן התקרה
ועלולם כרבי יוסי: **מזה בטפח הסמוך כו'**. פירשתי למעלה:
דמיתריה

שחמכה ונתן את זה המזוזה ואח"כ נתנה כותל ואח"כ קצב זה המזוזה בדרך קבלתה טמאה שלא
בדרך קבלתה טמאה משמע שהשפופרת סתומה מזה א' [א] ולפי' ר"מ דמפרש כמין נגר פסולה מעומד אזל מיישב כשירה מזה ב' בדרך קבלתה ויש
ליישב שהשפופרת פתוחה לאורכה [א] משני ראשיה סתומה ושלא בדרך קבלתה היינו דכפאה על פיה וצ"ע האי דקאמר כולוהו מזוזה דדי רבי
כמין נגר עדין משמע אכל שאר מזוזה דעלמא לא עבידא כמין נגר הלכך נראה צין לפי' ר"מ דלמרינא דשירה היינו
באלכסון לא שוכב ולא זקוף אי נמי כמין נון מחאה שוכב וממלא זקוף וכן פי' בקונטרס בלשון אחר אזל שאר מזוזה דעלמא לאו הכי
עדין אלא לפר"ח היין מיישב ולפי' הקונטרס מעומד ואומר ר"מ לא ולמד דהא מעשה בכל יום כשספר תורה עומד על הבימה הכל
עומדין וכששליח יציר מושיעו הכל יושבין. [א] מ"ר: **והא** ההוא פיתחא דהוה ב' רב הונא והוא ד"ה מזוזה. מתוך הלשון משמע דווקא
פתח הבית שהיה יולא ממנו לבית המדרש אכל פתח בית המדרש עצמו לא בעי מזוזה וצ"כ קמא דיומא (דף י"א): איכא פלוגתא
דמתיא יולא י"ה בתי כנסיות ובתי מדרשות שטמאין בנגעים מ"ל וצ"כ אשך לו הבית מי שמייחד לו בית מלאך
הא רבנן דפליגי לענין מזוזה [א] לבית הכנסת שאין זה דירה לחון הכנסת ובמסכת ברכות (דף מ"ו). נמי משמע דהלכה כמאן דפטר
גבי אבני ורבין דהוה אולי בצורחא וכי מנו לצי כששחא אחר ליה רבין לאצי ליעול מר אחר ליה עד השחא לאו מר אלא א"ל
הכי אמר רבי יוחנן אין מכבידן אלא בפתח שיש בו מזוזה יש בו מזוזה ס"ד אלא בפתח הראוי למזוזה משמע דפתח בית הכנסת
פטור וצירושלמי בפרק י"א שני דמגילה משמע דדי מדרשא דרבי חנינא היה בו מזוזה ומונחת כנגד כתיבתי של אדם. [א] מ"ר:
ומאי